

БІЗНЕС-ПЛАНУВАННЯ (ПО 22)

Робоча програма навчальної дисципліни (Силабус)

Реквізити навчальної дисципліни

Рівень вищої освіти	<i>Перший (бакалаврський)</i>
Галузь знань	<i>05 Соціальні та поведінкові науки</i>
Спеціальність	<i>051 Економіка</i>
Освітня програма	<i>Управління персоналом та економіка праці</i>
Статус дисципліни	<i>нормативна</i>
Форма навчання	<i>очна (денна)</i>
Рік підготовки, семестр	<i>3 курс, осінній семестр</i>
Обсяг дисципліни	<i>120 годин (4 кредити ЄКТС), 18-лек, 36-прак, 66-СРС</i>
Семестровий контроль/ контрольні заходи	<i>Екзамен, модульна контрольна робота, розрахункова робота</i>
Розклад занять	<i>Згідно розкладу: http://roz.kpi.ua/</i>
Мова викладання	<i>Українська</i>
Інформація про керівника курсу / викладачів	<i>Лекції/ Практичні заняття: Обелець Тетяна Володимирівна Доцент кафедри економічної кібернетики, кандидат економічних наук, контактні дані: робочий кабінет (сайт): Посилання на робочий кабінет на сайті кафедри e-mail: obelectv@ukr.net Telegram: 0661784099</i>
Розміщення курсу	<i>Платформа дистанційного навчання «Сікорський»: https://drive.google.com/drive/folders/0B3wmBYeol6T9fnBNSE51STBsZTzUllaWTh5Um5uYnhE-NzzMi_gruz8p8Ak6DBsT Інформаційно-телекомунікаційна система «Електронний Кампус» https://campus.kpi.ua</i>

1. Опис навчальної дисципліни, її мета, предмет вивчення та результати навчання

Потреба в розробці бізнес-плану виникає у всіх випадках, коли необхідно отримати додаткові фінансові ресурси – залучити кредити чи інвестиції, профінансувати нову бізнес-ідею чи дохідний інвестиційний проект. Його вимагають комерційні банки й кредитні організації, інституціональні та індивідуальні інвестори, інші фінансуючі організації. Для отримання бюджетних позичок чи фінансування в рамках конкретних державних програм теж потрібен бізнес-план. Але найбільше його розробка потрібна керівникам та власникам підприємства, щоб детально проаналізувати свої ідеї та плани, оцінити їх реалістичність і перспективність, встановити сильні та слабкі сторони діяльності, знайти способи посилити перші та знизити другі.

Цим і визначається актуальність навчального курсу «Бізнес-планування» в циклі нормативних дисциплін підготовки бакалаврів в галузі управління персоналом і економіка праці.

Предметом вивчення навчальної дисципліни «Бізнес планування» є вивчення методів та засобів ефективної організації виробництва продукції, забезпечення просування товару на ринках збуту, а також зменшення ризиків від реалізації комерційної ідеї в конкретних умовах, виходячи з поставлених цілей та завдань.

Мета викладання навчальної дисципліни «Бізнес планування» полягає в тому, щоб надати системний характер теоретичних знань і практичних навичок студентів, необхідних для подальшого прогнозування та планування своєї самостійної діяльності в сфері бізнесу, виробництва, послуг, підприємництва, фінансової діяльності, тощо.

Основним **завданням** вивчення дисципліни «Бізнес планування» є навчитись розробляти бізнес-план та застосовувати сукупність методів, способів та інструментів, які використовуються в процесі його розробки.

Програмні компетентності та результати вивчення дисципліни:

Метою дисципліни є формування у студентів таких **загальних компетентностей**:

ЗК 4: Здатність застосовувати знання у практичних ситуаціях.

ЗК 8: Здатність до пошуку, оброблення та аналізу інформації з різних джерел.

ЗК 9: Здатність до адаптації та дій в новій ситуації.

ЗК 11: Здатність приймати обґрунтовані рішення.

Після засвоєння матеріалу студенти мають продемонструвати такі **фахові компетентності**:

ФК 4: Здатність пояснювати економічні та соціальні процеси і явища на основі теоретичних моделей, аналізувати і змістовно інтерпретувати отримані результати.

ФК 17: Здатність аналізувати та планувати показники з праці, виявляти міжнародні тенденції в організації праці; застосовувати методи регулювання, формування та використання трудового потенціалу;

ФК 22: здатність визначати взаємозв'язок стратегії розвитку організації та стратегії управління трудовими ресурсами; обґрунтовувати пропонувані управлінські рішення у межах загальних, організаційних та функціональних стратегій управління людськими ресурсами.

Після засвоєння матеріалу мають продемонструвати такі **програмні результати навчання**:

ПРН 10: Проводити аналіз функціонування та розвитку суб'єктів господарювання, визначати функціональні сфери, розраховувати відповідні показники які характеризують результативність їх діяльності;

ПРН 21: Вміти абстрактно мислити, застосовувати аналіз та синтез для виявлення ключових характеристик економічних систем різного рівня, а також особливостей поведінки їх суб'єктів.

ПРН 29: розв'язувати складні завдання і проблеми в сферах професійної діяльності та навчання, що передбачає збирання та інтерпретацію інформації, вибір методів та інструментальних засобів, застосування інноваційних підходів в управлінні персоналом.

Пререквізити та постреквізити дисципліни (місце в структурно-логічній схемі навчання за відповідною освітньою програмою)

Пререквізити: Вивчення даної дисципліни базується на концепціях і поняттях теорії управління, управління соціальною політикою та ринком праці та базується на знаннях таких дисциплін, як «Управління персоналом», «Кадрова політика», «Управління та діагностика на підприємстві» та інших.

Постреквізити: Дисципліна може використовуватись в таких освітніх компонентах як «Сучасні інформаційні технології (Digital-технології) в управлінні персоналом та економіці праці», «Управління проектами» та інших. Дисципліна може використовуватись в таких освітніх компонентах як: «Переддипломна практика», «Дипломне проектування».

Зміст навчальної дисципліни

<i>ПЕРЕЛІК РОЗДІЛІВ І ТЕМ</i>
Тема 1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання. Підготовча стадія розробки бізнес-плану
Тема 2. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану. Технологія розробки різних видів бізнес-планів
Тема 3. Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів
Тема 4. Презентація і експертиза бізнес-плану
Тема 5. Продукт (послуги) і ринок. Маркетинговий план
Тема 6. Виробничий план
Тема 7. Організаційний план
Тема 8. Фінансовий план
Тема 9. Оцінка ризиків

Навчальні матеріали та ресурси

1. Основна література

1. Зарицька О.Л., Симак А.В., Войцеховська В.В., Поліщук І.М., Мирощенко Н.Ю. Бізнес-план : підручник. Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Львівська політехніка". Львів : Видавництво "Новий Світ-2000", 2021. 303 с.
2. Бізнес-планування та управління проектами : навчальний посібник / Ільчук П.Г. та інші. Міністерство освіти і науки України, Національний університет "Львівська політехніка", ТзОВ "АЙКЮ ХОЛДИНГ". Львів : Видавництво "Новий Світ-2000", 2020. 215 с.
3. Варналій З.С., Васильців Т.Г., Лупак Р.Л., Білик Р.Р. Бізнес-планування підприємницької діяльності : навч. посіб. Чернівці : Технодрук, 2019. 263 с.

4. Войтко Сергій Васильович. Управління проектами та стартапами в Індустрії 4.0 : підручник для здобувачів ступеня магістра за технічними спеціальностями; Міністерство освіти і науки України, Національний технічний університет України "Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського". Київ : КПІ ім. Ігоря Сікорського, 2019. 199 с.

2. Додаткова література

1. Аполій В.В., Середа С.А., Шутовська Н.О. Основи підприємництва : навч. посіб. Львів : "Новий Світ-2000", 2021. 322 с.
2. Гарніш Верн. Масштабування бізнесу. Покрокова стратегія збільшення прибутків ; переклала з англійської Анна Марховська. Київ : Наш формат, 2018. 325 с.
3. Димченко О.В., Рудаченко О.О., Прасол В.М., Панова О.Д. Європейські стандарти бізнес-планування : навч. посіб.; Міністерство освіти і науки України, Харківський національний університет міського господарства імені О.М. Бекетова. Харків : ХНУМГ ім. О. М. Бекетова, 2021. 142 с.
4. Когут Юрій Іванович. Конкурентна розвідка та безпека бізнесу : практичний посіб. Київ : Консалтингова компанія "Сідкон", 2021. 315 с.

3. Інформаційні ресурси

1. Всеукраїнська асоціація кадровиків. Офіційний вебсайт: URL: <https://www.kadrovik.ua/>
2. Державна служба статистики України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.ukrstat.gov.ua>
3. Інститут демографії та соціальних досліджень імені М. В. Птухи Національної академії наук України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.idss.org.ua>
4. Міністерство соціальної політики України. Офіційний вебсайт: URL: <https://www.msp.gov.ua/>
5. Національний інститут стратегічних досліджень. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.niss.gov.ua>
6. Нормативні акти України. Офіційний вебсайт: URL: www.nau.kiev.ua
7. Сервер Верховної Ради України. Офіційний вебсайт: URL: <http://www.rada.gov.ua>

Навчальний контент

Методика опанування навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Для опанування дисципліни застосовуються такі методи навчання:

методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності: лекції; практичні заняття; консультації; самостійна робота, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами.

методи контролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності: модульна контрольна робота; опитування, виконання навчальних завдань, розрахункова робота.

загальні методи навчання: метод проблемного викладу; пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод навчання, евристичний метод; пояснювально-спонукальний метод викладання; відтворювальний метод під час виконанні модульної контрольної роботи.

спеціальні методи навчання: навчальні завдання, робота в малих групах; дискусія, метод аналізу конкретних ситуацій.

методи створення інтересу і мотивації навчально-пізнавальної діяльності: інтерактивний, модерація; метод ситуаційного аналізу.

Засвоєння освітньої компоненти передбачає відповідні методи навчання та оцінювання, які забезпечать досягнення програмних результатів навчання.

Відповідність програмних результатів, методів навчання і форм оцінювання

ПРН	Методи навчання	Форми оцінювання
1	2	3
ПРН 10 ПРН 21 ПРН 29	<i>методи організації і здійснення навчально-пізнавальної діяльності:</i> лекції; практичні заняття; консультації; самостійна робота, робота з навчально-методичною літературою і інформаційними ресурсами. <i>методи контролю ефективності навчально-пізнавальної діяльності:</i> модульна контрольна робота; опитування, виконання навчальних завдань, розрахункова робота. <i>загальні методи навчання:</i> метод проблемного викладу; пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод навчання, евристичний метод; пояснювально-спонукальний метод викладання; відтворювальний метод під час виконання модульної контрольної роботи. <i>спеціальні методи навчання:</i> навчальні завдання, робота в малих групах; дискусія, метод аналізу конкретних ситуацій. <i>методи створення інтересу і мотивації навчально-пізнавальної діяльності:</i> інтерактивний, модерація; метод ситуаційного аналізу.	Рейтингова система оцінювання, яка передбачає накопичення балів за: відповіді під час опитування, завдання з виконання навчальних завдань, модульної контрольної роботи, виконання розрахункової роботи (розроблення бізнес-плану) Календарний контроль: перша та друга атестація. Підсумковий контроль – екзамен.

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття, КП – комп’ютерний практикум, СР- самостійна робота, Н – методи навчання, К – контрольний захід, ПРН – програмний результат навчання

Навчальним планом передбачено проведення 18 годин лекційних та 36 годин практичних занять, модульний контроль.

Календарно-тематичний план та структурно-логічна побудова вивчення курсу

Тиждень навчання	Розподіл годин		Назва розділів, тем, опис занять	Навчальна діяльність, контрольний захід –	ЗК, ФК, ПРН
	Л	П			
1	2	3	4	5	6
1-2	2	4	Тема 1. Бізнес-план у ринковій системі господарювання. Підготовча стадія розробки бізнес-плану Л1. Сутнісна характеристика бізнес-плану . Цілі розробки бізнес-плану. Функції, методи та цілі розробки бізнес-плану. Формування інформаційного поля бізнес-плану. Загальна методологія розробки бізнес-плану. Комп’ютеризація процесу розробки	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод навчання	ФК 4 ПРН 10

			бізнес-плану. Логіка процесу стратегічного планування на підготовчій стадії. Визначення місії фірми. П1. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: складання інформаційного поля бізнес-плану. П2. Навчальне завдання за темою для командної роботи: здійснити пошук підприємницької ідеї.	дискусія, метод аналізу конкретних ситуацій, робота в малих групах. К: опитування, оцінювання навчального завдання	
3-4	2	4	Тема 2. Структура, логіка розробки та оформлення бізнес-плану. Технологія розробки різних видів бізнес-планів Л2. Структура бізнес-плану. Логіка розробки бізнес-плану. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану . Бізнес-план фінансового оздоровлення підприємства . Бізнес-план реорганізації підприємства . Бізнес-план інноваційного проекту. Бізнес-план диверсифікації діяльності підприємства. П3. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: вибрати доцільну форму організації бізнесу П4. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: вибір структури бізнес плану та його розробка.	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, пояснювальний метод викладання і репродуктивний метод навчання дискусія, метод аналізу конкретних ситуацій К: опитування, оцінювання навчального завдання	ЗК 4 ФК 4 ПРН 10
5-6	2	4	Тема 3. Вимоги кредиторів та інвесторів до змісту бізнес-планів Л3. Умови фінансування бізнес-проектів міжнародними фінансовими організаціями. Документальне оформлення кредитної заявки. Забезпечення дотримання прав кредиторів та інвесторів за реалізації бізнес-проекту. П5. Навчальне завдання за темою для командної роботи: прийняти рішення щодо способу започаткування бізнесу. П6. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: формування бізнес-плану	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, аналітичне завдання, робота в малих групах, дискусія, модерація. К: опитування, оцінювання навчального завдання	ЗК 9 ЗК 11 ФК 4 ПРН 21
7-8	2	3	Тема 4. Презентація і експертиза бізнес-плану Л4. Цілі та завдання презентації бізнес-плану. Організація проведення презентації бізнес-плану. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану. Експертиза бізнес-планів. Критерії оцінки якості обґрунтування бізнес-плану та його розділів. П7. Навчальне завдання для індивідуальної	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, дискусія, модерація.	ЗК 4 ЗК 8 ФК 4 ПРН 21

			роботи за темою: представити стислий опис проекту (резюме). П8. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: чітко визначити список тих, кому буде представлено бізнес-план?	К: опитування, оцінювання навчального завдання	
8		1	Модульна контрольна робота, частина 1 (МКР)	К: Оцінювання ПРН за Т. 1-4	
9-10	2	4	Тема 5. Продукт (послуги) і ринок. Маркетинговий план Л5: Галузь, фірма та її продукція. Дослідження ринку. Мета і логіка розробки маркетинг-плану. Стратегія маркетингу. Стратегія збуту та реалізації продукції (послуг) фірми. Прогнозовані обсяги продажу. П9. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: аналіз ринку, споживачів та конкурентів П10. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: SWOT-аналіз бізнес-плану, стратегія просування, бюджет маркетингу	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, дискусія, модерація. К: опитування, оцінювання навчального завдання	ЗК 11 ФК 17 ФК 22 ПРН 10 ПРН 17 ПРН 29
11-12	2	4	Тема 6. Виробничий план Л6: Головне завдання та складові виробничого плану. Зміст виробничого плану. Особливості виробничого плану. П11. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: Розробка бізнес-плану (опис продукту) П12. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: розробка бізнес-плану (виробничий план)	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, дискусія, модерація. К: опитування, оцінювання навчального завдання	ЗК 11 ФК 17 ФК 22 ПРН 10 ПРН 17 ПРН 29
13-14	2	4	Тема 7. Організаційний план Л7: Цілі та структура організаційного плану. Зміст основних розділів організаційного плану. Особливості організаційного плану. П13. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: розробка бізнес-плану (організаційний план) П14. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: розробка бізнес-плану (організаційний план)	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, дискусія, модерація. К: опитування, оцінювання навчального завдання.	ЗК 11 ФК 17 ФК 22 ПРН 10 ПРН 17 ПРН 29
15		1	Модульна контрольна робота, частина 2 (МКР)	К: Оцінювання ПРН за Т. 5-7	
15-16	2	1	Тема 8. Фінансовий план Л8: Значення, зміст і технологія розробки	Н: проблемного викладу,	ЗК 11 ФК 17

			фінансового плану. Стратегія фінансування. План доходів і видатків. Аналіз критичних точок бізнес-проекту. План грошових надходжень і виплат. Плановий баланс. Очікувані фінансові коефіцієнти. Оцінка ефективності інвестицій. П15. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: розробка бізнес-плану (фінансовий план). П16. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: розробка бізнес-плану (фінансовий план).	пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, дискусія, модерація. К: опитування, оцінювання навчального завдання	ФК 22 ПРН 10 ПРН 17 ПРН 29
17-18	2	4	Тема 9. Оцінка ризиків Л8: Види можливих ризиків. Концепція управління ризиками. Заходи для нейтралізації або мінімізації негативних наслідків можливих ризиків. П17. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: розробка бізнес-плану (оцінка ризиків бізнес-плану). П18. Навчальне завдання для індивідуальної роботи за темою: презентація розробленого бізнес-плану.	Н: проблемного викладу, пояснювально – спонукальний, евристичний, метод аналізу конкретних ситуацій, дискусія, модерація. К: опитування, оцінювання навчального завдання	ЗК 9 ФК 4 ПРН 21
Сесія			<i>Семестровий контроль (екзамен)</i>	К: Оцінювання екзаменаційної роботи згідно РСО	
Всього	18	36			

Примітка: Л – лекції, П – практичні заняття, Н – методи навчання, К – контрольний захід, ПРН – програмний результат навчання, ЗК – загальні компетентності, СК – спеціальні (фахові) компетентності.

Самостійна робота здобувача вищої освіти

Навчальним планом передбачено 66 години самостійної роботи. На самостійну роботу вноситься:

Тиждень навчання	Обсяг годин	Завдання
1	2	3

Підготовка до аудиторних занять: опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять, підготовка до практичних занять

1-2	2	<i>Тема 1. Підготовка до опитування на аудиторному занятті:</i> зібрати інформацію, яка потрібна для написання бізнес-плану та створити інформаційне поле бізнес-плану. Здійснити пошук підприємницької ідеї. <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
3-4	3	<i>Тема 2. Підготовка навчального завдання:</i> вибрати доцільну форму організації бізнесу та здійснити вибір структури бізнес плану. <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
5-6	3	<i>Тема 3. Підготовка навчального завдання:</i> прийняти рішення щодо способу започаткування бізнесу. Формування бізнес-плану. <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
7-8	3	<i>Тема 4. Підготовка навчального завдання:</i> стислий опис проекту (резюме). Визначити список тих, кому буде представлено бізнес-план? <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
9-10	3	<i>Тема 5. Підготовка навчального завдання:</i> аналіз ринку, споживачів та конкурентів бізнес-

		плану, SWOT-аналіз бізнес-плану, формування стратегії просування, складання бюджету маркетингу. <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
11-12	3	<i>Тема 6. Підготовка навчального завдання:</i> Розробка бізнес-плану (опис продукту), розробка бізнес-плану (виробничий план). <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
13-14	3	<i>Тема 7. Підготовка навчального завдання:</i> розробка бізнес-плану (організаційний план). <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
15-16	3	<i>Тема 8. Підготовка навчального завдання:</i> розробка бізнес-плану (фінансовий план). <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
17-18	3	<i>Тема 9. Підготовка навчального завдання для презентації на аудиторному занятті:</i> розробка бізнес-плану (оцінка ризиків бізнес-плану), презентація розробленого бізнес-плану. <i>Опрацювання та осмислення інформації з лекційних занять</i>
Протягом семестру	10	<i>Виконання розрахункової роботи</i>

Підготовка до виконання модульної контрольної роботи: дисципліна передбачено 1 модульну контрольну роботу, яка складається з двох частин.

7-8	2	<i>Модульна контрольна робота, частина 1</i> Передбачає теоретичні питання за темами 1-4. МКР виконується на практичному занятті № 8
14-15	2	<i>Модульна контрольна робота, частина 2</i> Передбачає теоретичні питання за темами 5-7. МКР виконується на практичному занятті № 15

Підготовка до складання семестрового контролю у формі екзамену

Сесія	30	Підготовка передбачає наскрізне повторення матеріалу вивченого курсу

Політика та контроль

Політика навчальної дисципліни (освітнього компонента)

Правила відвідування занять

Відвідування занять є вільним. Втім, вагома частина рейтингу формується через активну участь у заходах на практичних заняттях.

Варто дотримуватись розкладу занять, при запізненні більше ніж на 15 хв., долучатись до другої частини заняття (після перерви).

Правила поведінки на заняттях

Дотримання норм етичної поведінки визначених у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>).

На території університету студенти мають поводити себе відповідно до Правил внутрішнього розпорядку. В аудиторіях на лекційних та практичних заняттях користуватись мобільним телефоном потрібно у беззвучному режимі.

Активність, використання інформації, розміщеної на Платформі дистанційного навчання «Сікорський»/ Електронний кампус.

Правила призначення заохочувальних та штрафних балів

Заохочувальні бали можуть бути отримані за участь у студентських олімпіадах та конкурсах наукових робіт згідно тематиці дисципліни поглиблене вивчення окремих тем

курсу, результати чого можуть бути втілені у наукових тезах, наукових статтях, презентації тощо.

Штрафні бали не передбачаються.

Правила захисту індивідуальних завдань

Захист розрахункової роботи здійснюється у вигляді презентації та доповіді за результатами роботи над бізнес-планом.

Політика дедлайнів та перескладань

Формування семестрового рейтингу студента ґрунтується на накопиченні балів за: відповіді під час опитування, виконання навчальних завдань, модульну контрольну роботу, виконання розрахункової роботи (розроблення бізнес-плану).

Якщо контрольні заходи, або виконання завдань пропущені з поважних причин (хвороба або вагомі життєві обставини), надається можливість додатково скласти завдання протягом найближчого тижня або відпрацювати пропущення заняття шляхом виконання індивідуальних завдань. У разі порушення термінів і невиконання завдання з неповажних причин, студент не допускається до складання екзамену в основну сесію. Детальніше згідно Положення про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://kpi.ua/files/n3277.pdf>)

Порядок ліквідації академічної заборгованості та перескладання семестрового контролю регулюється Положенням про поточний, календарний та семестровий контроль результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/32>). Здобувач, у якого за результатами семестрового контролю виникла академічна заборгованість, має право її ліквідувати відповідно до Положення про надання додаткових освітніх послуг здобувачам вищої освіти в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/177>).

Процедура оскарження результатів контрольних заходів

У випадку не згоди здобувача з оцінкою за результатами контрольного заходу, він має право подати апеляцію у день оголошення результатів відповідного контролю на імя декана факультету за процедурою визначеною Положенням про апеляції в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/182>).

Політика щодо академічної доброчесності

Необхідним під час виконання завдань з дисципліни є дотримання політики та принципів академічної доброчесності, які, у тому числі викладено у Кодексі честі Національного технічного університету України «Київський політехнічний інститут імені Ігоря Сікорського» (<https://kpi.ua/code>), Положення про систему запобігання академічному плагіату в КПІ ім. Ігоря Сікорського.

Позааудиторні заняття та залучення професіоналів-практиків

Під час вивчення дисципліни можливі позааудиторні заняття, що включають відвідування міжнародних конференцій та інших науково-практичних заходів в межах тематики дисципліни за умови активної участі у таких заходах.

Для опанування і поглиблення практичних навичок на заняття можуть бути запрошені професіонали-практики (стейкхолдери) за попереднім узгодженням.

Визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній

Порядок визнання результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті регламентує Положення про визнання в КПІ ім. Ігоря Сікорського результатів навчання, набутих у неформальній/інформальній освіті (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/179>)

Можуть бути зараховані окремі змістовні модулі або теми дисципліни. В разі зарахування лише окремого змістовного модуля / модулів дисципліни, здобувач звільняється від виконання відповідних завдань, отримуючи за них максимальний бал відповідно до рейтингової системи оцінювання.

Дистанційне навчання

За відповідних умов навчання може проводитись у дистанційному режимі згідно Положення про дистанційне навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/188>)

З метою забезпечення якісної підготовки здобувачів, дистанційний курс дисципліни розміщено на Платформа дистанційного навчання «Сікорський» (<https://www.sikorsky-distance.org>). Для проведення синхронного режиму навчання використовується платформа Zoom

Види контролю та рейтингова система оцінювання результатів навчання (PCO)

Оцінювання ґрунтується на застосуванні рейтингової системи оцінювання (згідно Положення про систему оцінювання результатів навчання в КПІ ім. Ігоря Сікорського (<https://osvita.kpi.ua/index.php/node/37>), яка передбачає систематичну роботу здобувача протягом семестру і складається з наступних заходів:

Рейтинг з кредитного модуля складається з балів:

1. Стартові бали (мак 50 балів):

- відповіді на практичних заняттях (опитування, участь у дискусії);
- навчальне завдання (індивідуальна/командна роботи);
- розрахункова робота (індивідуальна робота);
- модульна контрольна робота.

2. Екзамен (мак 50 балів).

Поточний контроль:

Відповіді на практичних заняттях (мак 6 балів).

Розрахунок за одну відповідь на практичному занятті (2 відповіді):

3 бали	Активна робота, повні відповіді під час опитування
2 бали	Відповіді надано з певними неточностями, що має вплив на результат
0 балів	Пасивність

Опрацювання навчальних завдань (мак 24 бали).

Розрахунок за одне завдання (8 завдань):

3 бали	Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені
2 бали	Завдання виконано з певними неточностями, що має вплив на результат
0 балів	Завдання не виконане

Модульна контрольна робота (мак 10 балів)

МКР складається з 2 частин включає: теоретичні питання (2 питання, 5 бали кожний).

10 балів	викладено питання всебічно, безпомилково і логічно;
7-9 балів	викладено питання безпомилково, достатньо повно і без ознак плагіату;
6 балів	викладено питання не повністю, основні аспекти розкрито;
0 балів	Робота не здана

Виконання розрахункової роботи (мак 10 балів).

10 балів	Якісно виконане завдання, результати обґрунтовані і доведені
7-9 балів	Глибоке розкриття теми, однак власна позиція відображена не досить обґрунтовано
6 балів	Розкриття теми обґрунтовано з певними недоліками, опрацьований матеріал та літературні джерела є недостатніми для глибоко розкриття теми
0 балів	Завдання не виконане

- **Календарний контроль:** проводиться двічі на семестр.

Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 15 балів.
7 тиждень Затверджено тему розрахункової роботи та опрацьовано її зміст. Складено модульну контрольну роботу – частину 1.

Умова отримання атестації: поточний рейтинг не менше 25 балів.
14 тиждень Опрацьовано зміст розрахункової роботи, подано на перевірку. Складено модульну контрольну роботу – частину 2.

- **Семестровий контроль (екзамен) (мак 50 балів).**

Умова допуску: стартовий рейтинг не менше 30 балів.

Екзаменаційна робота складається з двох частин: теоретичні питання (5 питання); тестові завдання (10):

Теоретичні питання	
5 балів	Відповідь на питання викладено правильно, всебічно, безпомилково і логічно
4 балів	Відповідь на питання викладено безпомилково, не достатньо повно проте з застосуванням набутих теоретичних знань
3 балів	Відповідь на питання викладено не повністю, але основні аспекти розкрито
0 балів	Не має відповіді
Тестові завдання	
2 бали	Відповідь вірна
0 балів	Відповідь не вірна

Максимальний бал за курс – 100 балів.

Таблиця відповідності рейтингових балів оцінкам за університетською шкалою:

Кількість балів	Оцінка
100-95	Відмінно
94-85	Дуже добре

84-75	Добре
74-65	Задовільно
64-60	Достатньо
Менше 60	Незадовільно
Не виконані умови допуску	Не допущено

Додаткова інформація з дисципліни (освітнього компонента)

- приклад завдання розрахункової роботи (додаток А до силабусу).
- перелік питань, які виносяться на семестровий контроль (додаток Б до силабусу); можливе зарахування сертифікатів проходження (як приклад: Prometheus «Моделювання бізнес-процесів»);
- викладення дисципліни може бути переведено у дистанційну форму за відповідних умов згідно розпоряджень університету.

Робочу програму навчальної дисципліни (силабус):

Складено старшим викладачем кафедри економічної кібернетики, к.е.н., Обелець Т.В.

Ухвалено кафедрою економічної кібернетики (протокол № 18 від 28.06.2023 р.)

Погоджено Методичною комісією факультету менеджменту та маркетингу (протокол № 11 від 30.06.2023 р.)

ДОДАТОК А

ПРИКЛАД ЗАВДАННЯ РОЗРАХУНКОВОЇ РОБОТИ

Завдання студента полягає в написанні бізнес-плану, що описує всі аспекти діяльності його майбутнього підприємства, докладно аналізує всі проблеми, з якими студент може зіткнутися в ринковому середовищі і вказує шляхи подолання цих проблем.

Правильно складений бізнес-план має аргументовано відповісти на питання: чи варто вкладати кошти в задуману справу і чи дасть вона прибуток, який виправдає докладені зусилля та витрачені кошти?

Для написання бізнес-плану студент має вирішити наступні завдання:

1. Здійснити пошук підприємницької ідеї.

Джерелами таких ідей найчастіше бувають: вивчення запитів і побажань споживачів, критичний аналіз товарів, які випускають інші фірми, бесіди з продавцями торговельних закладів, вивчення технічної літератури та патентної інформації, результати власних досліджень і розробок.

Для пошуку підприємницьких ідей використовуються різноманітні методи («мозкового штурму», конференції ідей, «колективного блокнота», контрольних запитань).

2. Вибрати сферу діяльності.

Вибір сфери підприємницької діяльності (виробництво, оптова торгівля, роздрібна торгівля, послуги, будівництво) здійснюється з урахуванням:

- суті та спрямованості ідеї майбутнього бізнесу;
- особистих факторів (власний практичний досвід, наявність відповідної освіти та знань);
- зовнішніх факторів (реальна економічна ситуація, законодавчо заборонені сфери та види діяльності, сучасні і майбутні потреби споживачів, ступінь конкуренції в галузі, стадії життєвого циклу виробів, наявність необхідних ресурсів).

3. Вибрати доцільну форму організації бізнесу. Процедура вибору організаційно-правової форми бізнесу передбачає:

- визначення форми організації бізнесу (приватний підприємець, приватне підприємство, товариство з обмеженою відповідальністю, товариство з повною відповідальністю, командитне товариство, акціонерне товариство тощо);
- визначення особливостей, переваг і недоліків кожної з цих форм.

4. Прийняти рішення щодо способу започаткування бізнесу. Традиційно розглядають три основні способи започаткування бізнесу:

- створення підприємства «з нуля»;
- придбання фірми (підприємства), що вже існує;
- придбання франшизи, тобто ліцензії, яка надає підприємцеві (підприємству) право на продаж (виробництво, здійснення певної діяльності) товарів чи послуг великої фірми, яка вже добре відома споживачам.

5. Чітко визначити список тих, кому буде надано бізнес-план. Потрібно показати для кого готується цей бізнес план (для внутрішнього користування чи для зовнішнього — інвесторів, комерційних банків тощо).

6. Зібрати інформацію, яка потрібна для написання бізнес-плану.

На цьому етапі виконується така робота:

- збирається та аналізується маркетингова, виробнича, фінансова і загальноекономічна інформація про майбутній бізнес;
- з'ясовуються сприятливі можливості та загрози розвитку бізнесу в зовнішньому середовищі, які поділяються на три групи: загальноекономічні фактори, галузеві фактори, конкуренти;
- оцінюються сильні та слабкі сторони підприємства.

Сильні сторони — це особливі, унікальні або принаймні оригінальні способи конкурентної боротьби. Слабкі сторони — це те, в чому підприємство відстає від конкурентів.

ОСНОВНІ РОЗДІЛИ ТА ЗМІСТ БІЗНЕС-ПЛАНУ, ЩО МАЮТЬ БУТИ ОПРАЦЬОВАНІ СТУДЕНТОМ

Для розробки бізнес-плану рекомендуємо використовувати таку структуру:

1. Стислий опис проекту (резюме).

2. Опис товару чи послуги:

- характеристика ринків збуту
- характеристика товару чи послуг
- призначення та сфери застосування
- основні особливості товару
- переваги і недоліки товару
- аналіз конкурентів

3. План маркетингу:

- схема розповсюдження товару
- ціноутворення
- вибір цільових сегментів ринку та прогноз продаж
- методи реалізації та стимулювання продажу (збуту)
- організація післяпродажного обслуговування клієнтів
- реклама

4. План виробництва продукції (послуги).

5. Організаційний план.

6. Фінансовий план.

7. Оцінка можливих ризиків.

ДОДАТОК Б

ПЕРЕЛІК ТЕОРЕТИЧНИХ ПИТАНЬ

1. Сутнісна характеристика бізнес-плану
2. Цілі розробки бізнес-плану
3. Формування інформаційного поля бізнес-плану
4. Загальні підходи до розробки бізнес-плану
5. Особливості наповнення змісту окремих видів бізнес-планів
6. Стратегічне планування на підготовчій стадії
7. Оцінка сприятливих зовнішніх можливостей та загроз для бізнесу. Виявлення сильних і слабких сторін фірми.
8. Визначення місії фірми та формулювання цілей діяльності фірми.
9. Аналіз стратегічних альтернатив і вибір стратегії
10. Структура та логіка розробки бізнес-плану
11. Вимоги до стилю написання та оформлення бізнес-плану
12. Галузь, фірма та її продукція.
13. Дослідження ринку.
14. Продукт (послуги) і ринок.
15. Прогноз збуту. Методи прогнозування збуту.
16. Конкуренція
17. Мета й логіка розробки маркетинг-плану.
18. Стратегія маркетингу.
19. Головне завдання й складові виробничого плану, зміст виробничого плану
20. Планування організації діяльності фірми. Організаційний план
21. Цілі та структура організаційного плану
22. Зміст основних розділів організаційного плану
23. Планування витрат та розробка фінансового плану
24. Оцінка передпочаткових витрат. Природа статей витрат для розрахунку прибутковості.
25. Структура фінансового плану.
26. Прогноз доходів і витрат та прогноз руху грошових коштів.
27. Плановий баланс.
28. Фінансові коефіцієнти. Аналіз економічної доцільності реалізації проекту.
29. Розрахунок точки беззбитковості.
30. Довгострокові цілі та стратегії їх досягнення. Розуміння ризиків планової реалізації проекту.
31. Види ризиків та їх оцінка стосовно даного проекту, поетапна оцінка ризиків. Аналіз чутливості проекту.
32. Страхування ризиків. Можливі стратегії захисту.
33. Методи оцінки привабливості інвестицій. Аналіз альтернативних проектів.
34. Цілі та завдання презентації бізнес-плану.
35. Організація проведення презентації бізнес-плану.
36. Способи підвищення ефективності презентації бізнес-плану.